

Nr 183.

Av herr Sederholm, om ökat anslag till statens växtskyddsanstalt.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t äskat anslag för statens växtskyddsanstalts fortsatta drift och utveckling. I detta senare hänseende måste med tillfredsställelse hälsas det nu framställda förslaget om inrättandet av en filial till växtskyddsanstalten i Skåne samt anslag för färdigställandet av vid förra årets riksdag beslutad ny institutionsbyggnad vid Bergshamra samt till dess utrustning med nödiga inventarier.

För växtskyddsanstaltens ledning har det med varje år allt klarare framträtt som en ofrånkomlig nödvändighet att dess arbetslokaler och forskningsmöjligheter väsentligt utvidgades. Nya, krävande arbetsuppgifter möta i starkt stigande omfattning och allmänhetens utnyttjande av anstalten för upplysningar och råd ökas hastigt år från år. I samband härmed har även behovet av ökade möjligheter till forskning inom anstaltens arbetsområde och för utarbetande och prövning av nya bekämpningsmetoder starkt gjort sig gällande. Det stora behovet av ökade arbetskrafter, som i sammanhang med det nu anförda allt starkare framträtt, har hittills endast i ringa grad blivit tillgodosett, kanske främst på grund därav att de trånga och olämpliga arbetslokalerna och de otillräckliga försöks- och forskningsmöjligheterna i hög grad försvårat eller omöjliggjort ett rationellt utnyttjande av en i och för sig synnerligen behövlig ökad personal.

I detta hänseende öppnas genom den nu beslutade nybyggnaden stora och glädjande möjligheter för anstalten till utveckling och fullkomning. Den institutionsbyggnad, som anstalten övertager av institutet för husdjursförädling, skall tillträdas den 1 oktober 1937. Vissa, dock ej alltför omfattande, ändringsarbeten kunna då igångsättas och bära vara slutförda inom några månader. Redan före den 1 oktober 1937 kunna vissa till- och nybyggnader påbörjas, så att det hela bör vara färdigt till inflyttning tidigt våren 1938, innan anstaltens högsäsong för året tager sin början.

Vid uppgörandet av förslaget till stat för budgetåret 1937/1938 var det anstaltens styrelse angeläget att lägga upp denna, så att vid denna tidpunkt anstalten både med avseende på arbetslokaler, utrustning och personal skulle stå fullt rustad att utnyttja de förbättrade arbetsmöjligheterna till ökat gagn för det svenska jordbruket. Med detta mål för ögnet uppgjordes staten. Den upptog sålunda en betydande personalökning, särskilt vid de båda avdelningarna för botanik och zoologi, nämligen vid vardera ytterligare en förste assistent (B 21) och två e. assistenter (arvode 4,200 kr.). Med de båda sistnämnda avsågs att den ene skulle utnyttjas för undersökningar rörande insända prov på sjukdomar och skadedjur, vilka på senare tid i väsentlig grad ökats i antal, medan den andre skulle uteslutande ägna sig åt biolo-

gisk prövning av bekämpningsmedel. Härigenom skulle möjliggjorts för anstalten att verkställa bekämpningsmedelsprövningar utan upptagande av särskilda avgifter av fabrikanter eller försäljare.

Då det visat sig av behovet påkallat att kontroll utövas över användbarheten och värdet av i handeln förekommande bekämpningsmedel, har anstalten sedan några år tillbaka anordnat sådana undersökningar av olika bekämpningsmedel i den mån dessa begärts och bekostats av vederbörande tillverkare eller säljare. Det har emellertid stått klart för anstaltens ledning att *alla* saluhållna sådana medel borde vara underställda obligatorisk offentlig kontroll och ett lagförslag föreligger nu utarbetat. Dess genomförande förutsätter emellertid en på detta område i ganska hög grad utökad verksamhet på samma gång som kontrollen då komme att bekostas av staten. Anstaltens styrelse har förutsatt att denna anordning skulle kunna träda i verksamhet i början av 1938 och lagt upp staten med syfte att anstalten då skulle vara i stånd att fylla denna väsentligt arbetskrävande uppgift. Härför har alltså beräknats, förutom nyss nämnda tvenne e. assistenter, att anstalten jämväl ägde till sitt förfogande en kemist samt ett kemiskt laboratorium, även i flera andra avseenden behövliga för anstalten.

Redan nu är det förenat med betydande olägenheter att anstaltens chef, som jämväl förestår den zoologiska avdelningen, i så hög grad upptages av administrativa göromål, att föga tid blir övrig till hans verksamhet som avdelningsföreståndare samt att kamrerarebefattningen nu skötes som bisyssla av en i Stockholm av tjänstgöring därstädes bunden man, varigenom en hel del ärenden av ekonomisk natur kommer att påvila anstaltens chef. Den nuvarande anordningen, redan nu synnerligen olämplig, skulle efter flyttningen till den nya institutionen och anstaltens utvidgning bliva ännu olämpligare för att ej säga ohållbar. Styrelsen har därför föreslagit inrättandet av en sekreterare- och kamrerarebefattning, som skulle så avlönas (arvode 8,000 kr.), att den skulle kunna besättas med en så kvalificerad person att en verklig avlastning av de administrativa och ekonomiska göromålen från anstaltens chef skulle komma till stånd. I sammanhang med anstaltens flyttning och nyuppsättning i väsentliga delar blir behovet av en sådan arbetskraft än mera trängande.

Nu har statsrådet i enlighet med statskontorets förslag i mycket hög grad beskurit anstaltsstyrelsens anslagskrav. I stället för ovannämnda tvenne förste assistenter och fyra e. assistenter vid de båda forskningsavdelningarna föreslås nu endast tvenne e. assistenter och i stället för ovannämnda sekreterare endast ett kanslibitråde i 7:de lönegraden. Vidare föreslås, att den av styrelsen begärda kemistbefattningen och utrustningen av det kemiska laboratoriet icke nu skola komma till stånd.

Ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag i sistnämnda hänseende samt minskningen av antalet assistenter måste medföra att den utvidgning och rationalisering av bekämpningsmedelskontrollen, som styrelsen tänkt sig, icke kan komma till stånd, utan att i stället denna verksamhet måste fortgå som hittills, ett i sig självt beklagligt förhållande, som emellertid måste bliva

föremål för nytt övervägande i sammanhang med den slutliga prövningen av det förutnämnda lagförslaget.

Frånsett det nu anförda, innebär emellertid Kungl. Maj:ts förslag en minskning jämfört med styrelsens av tvenne första assistenter, något som i väsentlig grad kommer att nedsätta anstaltens möjlighet att, trots de i hög grad förbättrade arbetsförhållandena, som den nya institutionen kommer att erbjuda, fylla sin uppgift och motsvara de krav, som komma att ställas på densamma.

Detsamma gäller med avseende på den föreslagna sekreterarbefattningens ersättande med ett kanslibitråde, av vilket man icke kan förvänta den utbildning eller kapacitet, som skulle möjliggöra den avlastning av administrativa och ekonomiska göromål, som nu påvila chefen för anstalten.

Då emellertid här anförda olägenheter avse i huvudsak den del av budgetåret 1937/38, som infaller efter den beräknade överflyttningen till Bergshamra eller kvartalet april—juni 1938, blir den ekonomiska innebörden av en höjning av anslaget till avlöning av assistenter i enlighet med anstaltsstyrelsens förslag för nyssnämnda kvartal endast kronor 3,569:— (2,630 + 768 + 171). Motsvarande skillnad för sekreteraren, som med hänsyn till den ökade arbetsbörda, som flyttningen av anstalten kommer att påfordra av chefen, torde böra anställas något tidigare än assistenterna, kan beräknas till 3,000 kronor.

Statsrådet har vidare avisat anstaltsstyrelsens förslag till anställandet av en telefonist och portvakt samt en verkstadsföreståndare. Den starkt ökade frekvensen av telefonsamtalen, särskilt under sommarmånaderna, nödvändiggör förbättrade anordningar härför. Styrelsen har ansett att detta mål bäst vunnas genom anordnande av särskild telefonväxel, men andra anordningar kunna givetvis övervägas. Ökade kostnader härför efter överflyttningen kunna dock ej undvikas om ock beloppet ej kan exakt angivas. Att beräkna att genom anställandet av ordinarie trädgårdsmästare medel skulle besparas för anställande av biträde åt vaktmästaren torde icke vara möjligt, då trädgårdsarbeten hittills utförts av trädgårdselever avlönade av avdelningarnas anslag för försöksverksamhet, vilken vid Bergshamra kommer att utökas väsentligt. Med hänsyn till de ökade anspråk på verkstadsarbete, som utan tvivel komma att framställas så snart den nya institutionen tagits i besittning, är det nödvändigt att medel för tillgodoseende av även detta behov finnas att tillgå.

Styrelsen hade också föreslagit, att ett belopp av 6,000 kronor skulle av riksdagen begäras för att därmed avlöna de mer eller mindre tillfälliga laboratoriebiträden, som särskilt under vegetationsperioden äro behövliga vid anstaltens samtliga avdelningar. Detta belopp har i Kungl. Maj:ts proposition nedskurits till kronor 2,500. Att särskilt de avdelningar, som bedriva försöksverksamhet och därjämte under sommarmånaderna äro betungade av en högst avsevärd korrespondens, äro i hög grad i behov av tillfällig, lägre kvalificerad arbetskraft torde icke behöva närmare motiveras. Styrelsen har därför varit övertygad om att det av densamma ifrågasatta an-

slagsbeloppet varit väl avvägt, och det torde därför vara klart, att det av Kungl. Maj:ts föreslagna icke är för fyllandet av här åsyftade behov tillräckligt, utan att medel därutöver äro behövlige.

Vid beredandet av staten för budgetåret 1938/39 i slutet av detta år bör man kanske bättre än nu kunna bedöma anslagsbehoven och de lämpligaste anordningarna mera i detalj och då också mera ingående pröva och planlägga dessa. Denna motion föranledes närmast därav att med de hårda nedskärningar, som nu skett, växtskyddsanstalten vid sin väntade inflyttning i den nya institutionen vid Bergshamra våren 1938 skulle komma att stå inför att av brist på medel under säsongen 1938 ej kunna nöjaktigt bedriva sin verksamhet. Härför erfordras enligt min mening att utöver vad i propositionen föreslagits ett belopp av sammanlagt 10,500 kronor ställes till styrelsens förfogande under budgetåret 1937/38 för anställande vid huvudanstalten av behöflig personal särskilt under budgetårets senare del.

På grund av vad som sålunda anförts får undertecknad härmed hemställa,

att riksdagen i samband med behandlingen av Kungl. Maj:ts förslag till avlöningsstat för växtskyddsanstalten under budgetåret 1937/38 ville besluta, att ett belopp av 10,500 kronor utöver det i propositionen begärda ställes till styrelsens för växtskyddsanstalten disposition för anställande vid huvudanstalten av ytterligare behöflig personal under senare delen av budgetåret.

Stockholm den 24 januari 1937.

G. Sederholm.